

PROBLEMI KOJI ĆE OBILJEŽITI NOVU ŠKOLSKU GODINU

(Udžbenički kaos, tehnološki viškovi, državna matura, kalendar školske godine, kašnjenje pravilnika, niži pedagoški standard, radno-pravni status zaposlenih)

Press-materijal

Udžbenički kaos

Jedan od problema koji će obilježiti narednu školsku godinu, a koji je očit već i prije njenog početka, problem je posvemašnjeg nereda u nabavci udžbenika. Udžbenički kaos, u postojećim okolnostima, pošteno govoreći, predstavlja nerješiv problem. Sve što su se prosvjetne vlasti potrudile učiniti, od preporuke o zamjeni udžbenika do preporuke o prihvatljivosti rujanske nastave bez udžbenika, nisu rješenja nego tek pokušaj smirivanja stanja. Iako to samo po sebi ne bi riješilo ovaj problem jako bi važno bilo za budućnost postavljanje pitanja o svekolikoj odgovornosti onih koji su do ovog problema doveli. Žalostno je činjenica da je jednom nesmotrenom izjavom upropaštena imovina vrijedna više stotina milijuna kuna, no još je žalosnija činjenica da živimo u zemlji u kojoj za ovo nitko neće ni na jedan način odgovarati. Rješenje problema je u osiguravanju potrebnih sredstava za udžbenike u državnom proračunu, donošenja pravne regulative kojima će se ići na racionalizaciju izrade i distribucije udžbenika, uvrštavanje udžbenika u školsku imovinu kojoj će se znati vlasnik ali i svi oni koji za udžbenike odgovaraju, izgradnja efikasnog sustava odgovornog odnosa prema udžbeničkoj imovini. Ako se do iduće školske godine sve ovo realizira ova bi godina mogla biti i posljednja u kojoj zbog udžbenika svjedočimo općoj ljutnji javnosti, zajedničkom nezadovoljstvu roditelja, učenika i nastavnika.

Tehnološki viškovi

I dok se o udžbeničkom problemu dosta može čuti u javnosti o problemu otkaza u osnovnim i srednjim školama, eufemistički nazvanih tehnoloških viškova, rijetko se ili nikako govori. Najvažniji razlog zašto tehnoloških viškova u školama ove godine ima više nego prethodnih godina. Čak 2205 učenika manje upisanih u prve razrede nego prethodne godine predstavlja otprilike barem 90-ak razrednih odjela manje. Manjak učenika rezultira samo po sebi viškom učitelja razredne nastave, ali kako se radi o višegodišnjem trendu onda to rezultira naravno viškom u predmetnoj nastavi. Samo u proteklih nekoliko godina, od 2006. do 2009. broj prvoškolaca smanjio se sa 44509 na 39365., odnosno za skoro 5 tisuća učenika. Sindikat Preporod je predložio, a prosvjetne vlasti nisu još odgovorile na spomenuti prijedlog, da se ovaj problem pokuša ublažiti bržom primjenom odredbe o maksimalnom broju učenika u razrednom odjelu (28 učenika). Naime Državnim pedagoškim standardom ova se odredba odnosi samo na učenike koji se u školu upisuju nakon stupanja na snagu DPS-a. Kada bi se ova odredba primjenjivala na sve razredne odjele stotine radnih mjesta u osnovnim školama bilo bi sačuvano. Prihvaćanjem spomenutog prijedloga sačuvalo bi se brojna radna mjesta, ali i značajno unaprijedio postojeći pedagoški standard.

Državna matura

Do državne mature u srednjim školama ostalo je još devet mjeseci a brojna pitanja nisu riješena. Spomenut ćemo tek tri pitanja. Ponajprije ne zna se na koji način će se nagraditi ispitni koordinatori za sav rad koji im predstoji. Nejasno je na koji će se način vrednovati rad nastavnika koji će dežurati na ispitima državne mature. Nema kvalitetnih rješenja kojima će se znanjem iz pojedinih predmeta u kratkom vremenskom periodu izjednačiti učenici četverogodišnjih strukovnih škola i gimnazija.

Kalendar školske godine

Kalendar školske godine postaje neuralgičnom točkom funkcioniranja odgojno-obrazovnog sustava. I to ne zbog razloga koji je ove godine proizveo sveopću halabuku, a vezano uz najavu mogućnosti odgode početka školske godine. Problem kalendara školske godine, na žalost, mnogo je dublji. Nesimetričnost polugodišta. neusklađenost programa i satnice, uvođenje novih aktivnosti (od nacionalnih ispita do državne mature) za koje nije osigurano vrijeme u kalendaru tek su neki od ozbiljnih manjkavosti postojećeg kalendara. Ozbiljna posljedica ovog posljednjeg jeste povećanje broja sati nerealizirane nastave, odnosno onoga što je još problematičnije a to je „lažna“ realizacija.

Uvođenje svake aktivnosti u odgojno-obrazovni proces, a napose aktivnosti koja se provodi u dužem vremenskom razdoblju, uz pretpostavku očuvanja opsega nastavnih programa, moralo bi za posljedicu imati promjene u kalendaru školske godine.

Kašnjenje Nacionalnog kurikulumu i pravilnika

Iduća školska godina, sada je to očito, počinje bez brojnih pravilnika čije je donošenje u roku od godinu dana najavljivao lani doneseni Zakon o odgoju i obrazovanju. Za spomenuto kašnjenje nema prihvatljivog objašnjenja. U postojećoj situaciji uglavnom se postupa ili po staroj regulativi ili vlada opće nesnalaženje. Prema informacijama kojima raspoložemo u sindikatu većina ovih pravilnika još je u formi nacрта ili na putu da od nacрта postanu prijedlozi. Zabrinuti smo osobito za sadržaj novih pravilnika o normi zbog činjenice da i minimalni zahvati u postojeću normu nastavnika i stručnih suradnika za posljedicu može imati stotine pa i tisuće radnih mjesta. Iako je trebao biti donesen prije godinu dana nacionalnih kurikulumu još nema. U školama se ponovno, suprotno zakonu o odgoju i obrazovanju, školski kurikulumu izrađuju prije dokumenta koji bi im trebao i morao prethoditi.

Srozavanje pedagoškog standarda

Uzimanjem, kroz dva ovogodišnja rebalansa, prosvjeti skoro milijardu kuna ne može nemati posljedica na pedagoški standard. Jasno da se ama baš na sve, što se u širem ili užem smislu podrazumijeva pod pedagoškim standardom, odražava smanjenje sredstava predviđenih za obrazovanje. Smanjenje plaća, neizvjesna sudbina prava ugovorena kolektivnim ugovorima, usporavanje projekta ukidanja trosmjenske nastave do 2010, usporavanje izgradnje novih školskih objekata, usporavanje realizacije čak i onih malobrojnih odredbi DPS-a koje su se trebale trenutačno provoditi (npr. zapošljavanje stručnih suradnika u srednjim školama), značajno smanjenje sredstava za opremanje škola itd. – primjeri su koji jasno upućuju kako će iduće školske godine biti, po čitavom nizu pitanja, ostvariti čak i onu razinu pedagoškog standarda koja se uspjela uspostaviti proteklih godina.

Radno pravni status zaposlenih

Izostanak kolektivnog ugovora (osnovno školstvo) i skori istek kolektivnog ugovora (srednje školstvo), uz najavljene restriktivne izmjene Zakona o radu, najvažnijim su razlozima sve raširenije zabrinutosti zaposlenika u školama za svoj budući radno-pravni status. Odugovlačenje s kolektivnim pregovorima, spomenuto uvijek dolazi sa strane pregovaračkog odbora Vlade RH, omogućava brojne restrikcije (od povećanja norme do zakidanja na ostvarenju pojedinih prava i omogućavanja neplaćanja brojnih poslova). Značajan dio odgovornosti za spomenuto stanje počiva i na školskim sindikatima koji se ne uspijevaju nametnuti kao snažniji socijalni partner aktualnoj vlasti.

Zaključak: Iduće školske godine, barem kada je u pitanju osnovno i srednje obrazovanje, ne treba se nadati ničem dobrom. Iskorakom bi se mogla pokazati jedino državna matura ako se „u hodu“ uspiju riješiti spomenuti problemi. Entuzijazam će, na žalost, nastavnicima i drugim zaposlenicima, biti osnovno „pogonsko gorivo“ u obavljanju svakodnevnih zadaća. Očekuju se različiti oblici iskazivanja nezadovoljstva, od prosvjeda do štrajkova. Novo smanjenje plaća ali i svaki udarac vlasti na prava iz kolektivnih ugovora pokrenut će prosvjedne aktivnosti. Pred školskim sindikatima je težak zadatak da pomire sve veća očekivanja članstva i sve okrutniju vlast koja nema sluha za prosvjetarske zahtjeve, kao ni za potrebe školstva u cjelini.